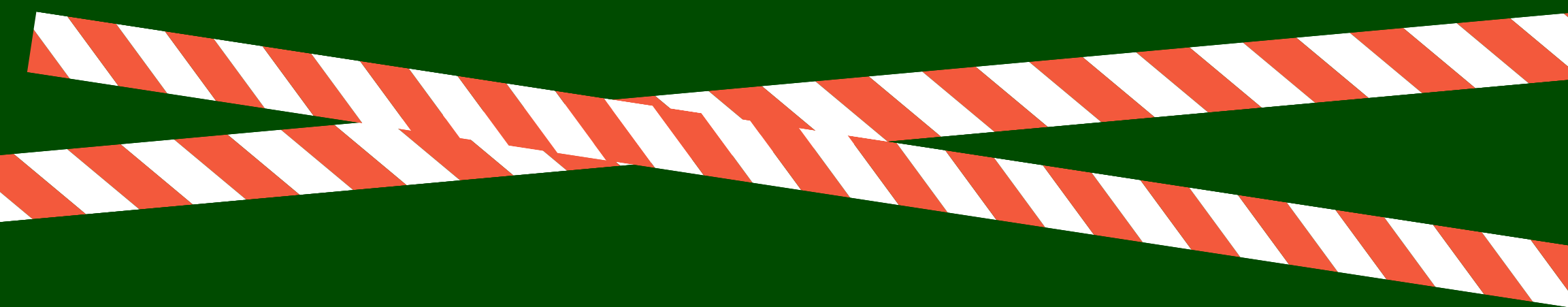

GREENPEACE

A black frying pan is shown against a dark green background. A bright orange flame is at the top of the pan's handle. A yellow diamond-shaped warning sign with a black skull and crossbones is positioned on the left side of the pan. The text 'PFAS' is written in large white letters across the pan, and 'GIDS' is written in large white letters below it.

PFAS GIDS

A piece of red and white striped caution tape is shown at the bottom of the page, partially overlapping the text.

Hoe je **'forever chemicals'**
zoveel mogelijk mijdt uit
je huis, voeding en natuur.

IN DEZE GIDS

01. PFAS: DE ONZICHTBARE VERVUILER

- Wat is PFAS?
- De risico's voor onze gezondheid
- De impact op de natuur

02. DE PFAS-CIRKEL

- De schandalige realiteit van Chemours

03. AAN DE SLAG

- Het kat-en-muisspel met ons recht op gifvrij
- Ken je rechten: dwing openheid af
- In de keuken
- Voeding
- Kleding & Textiel
- Overige producten
- In de Nederlandse natuur

04. PAK DE OORZAAK AAN: DE KRACHT VAN GEZAMENLIJKE ACTIE

- De grote mindshift
- De omslag is mogelijk!
- Hoe jij deel wordt van de winnende beweging
- Belangrijkste bronnen

PFAS:

DE ONZICHTBARE VERVUILER

Je hoort de term de laatste tijd waarschijnlijk overal vallen: PFAS. Maar wat bezielt de chemische industrie om onze planeet hiermee te vullen, en waarom trekken wetenschappers en milieubeschermers massaal aan de bel? Achter deze vier letters schuilt een onzichtbaar milieuprobleem dat ons allemaal raakt.

WAT IS PFAS?

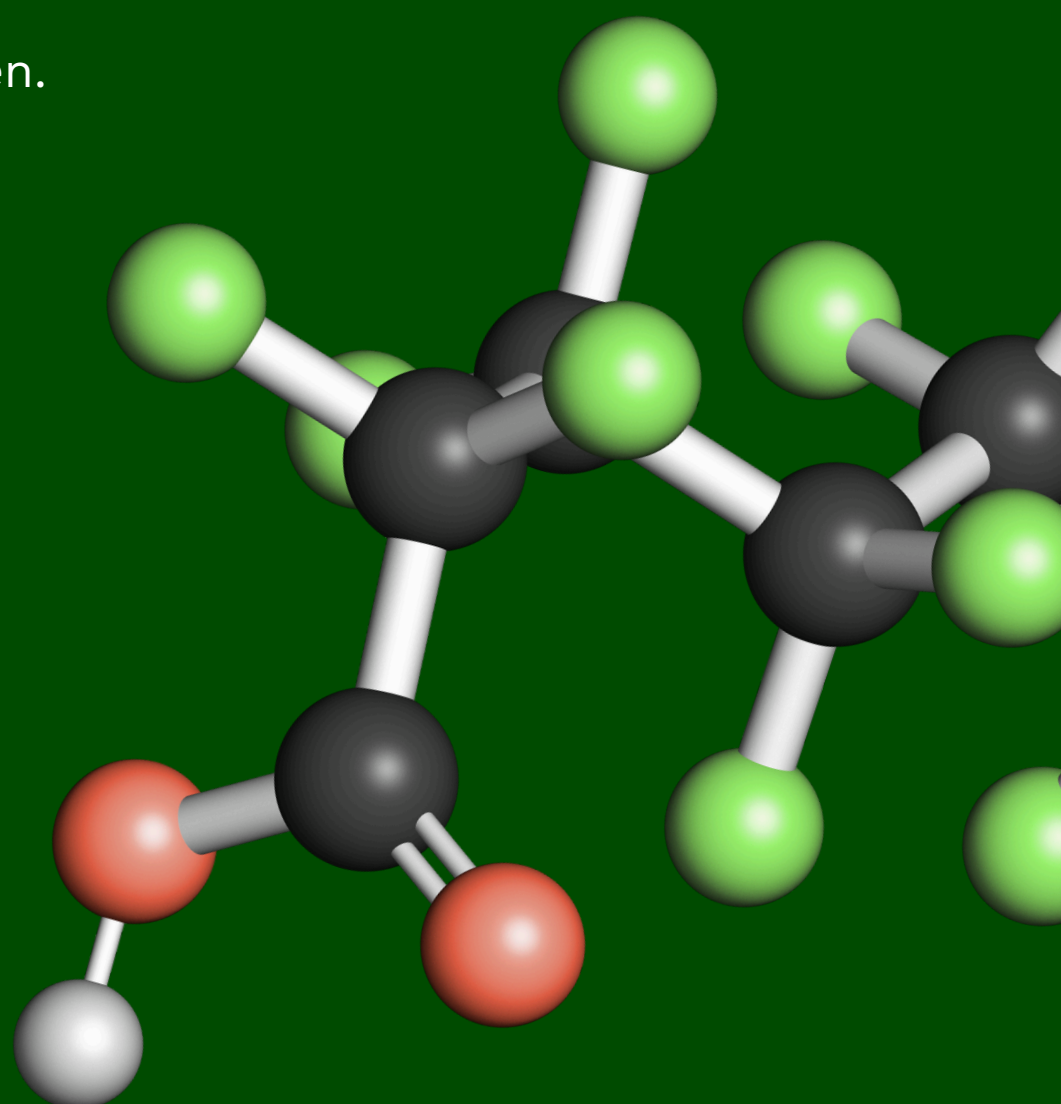

PFAS is de verzamelnaam voor een enorme familie van ruim 10.000 verschillende, door de mens gemaakte chemische stoffen. In de natuur horen ze niet thuis: ze zijn ontworpen in laboratoria. De basis is een kunstmatige verbinding tussen koolstof- en fluoratomen. Deze binding is zo ongekend sterk, dat fabrikanten er direct dol op waren. Het resultaat is namelijk een stof die extreem goed bestand is tegen hitte en moeiteloos water, vet en vuil afstoot.

De industrie stopte het daarom in duizenden alledaagse gebruiksvoorwerpen. Of het nu gaat om de antiaanbaklaag in je vertrouwde koekenpan, de coating van je favoriete regenjas, glanzende make-up of vetvrije pizzadozen:

PFAS werd de onzichtbare standaard.

PFAS MOLECUUL

DE RISICO'S VOOR ONZE GEZONDHEID

Wat de industrie er niet bij vertelde, is dat deze handige eigenschappen een gitzwarte keerzijde hebben. Deze chemicaliën komen via ons eten, drinkwater of de lucht terecht in ons lichaam en breken niet meer af. Ze hopen zich ongemerkt op in onze organen. Toxicologisch onderzoek legt de harde feiten bloot: langdurige blootstelling verhoogt het cholesterol, tast ons immuunsysteem aan (waardoor mensen sneller ziek worden en vaccins minder goed werken) en verhoogt het risico op verschillende vormen van **kanker**.

Dit is vooral gevaarlijk voor kinderen in de groei, wiens organen nog volop in ontwikkeling zijn. De situatie in Nederland is inmiddels zo ernstig dat bij bijna de hele bevolking zóveel PFAS in het bloed zit, dat de veilige gezondheidsgrenzen structureel worden overschreden.

Ook is er PFAS aangetroffen in de **moedermelk** van vrouwen die borstvoeding geven, in 18% van de gevallen boven de risicogrens.

DE IMPACT OP DE NATUUR

Niet alleen wij, maar de hele levende planeet betaalt de prijs voor deze chemische drang naar winst. PFAS breekt niet af. De stoffen hopen zich op in de lichamen van mensen en zoogdieren en reizen via condens en stof dat door de wind wordt verspreid en via oceaanstromen de hele wereld over. Biologen vinden het gif inmiddels overal terug : in Nederlandse honingbijen, vogels, vissen en de eieren van hobbykippen. In zeehonden uit de Westerschelde tot in ijsberen op de Noordpool. Dit heeft de stoffen hun angstaanjagende maar treffende bijnaam opgeleverd: 'forever chemicals'. Eenmaal geproduceerd, verdwijnen ze nooit meer uit onze leefomgeving. Ze reizen door de voedselketen en stapelen zich bij elk stapje verder op.

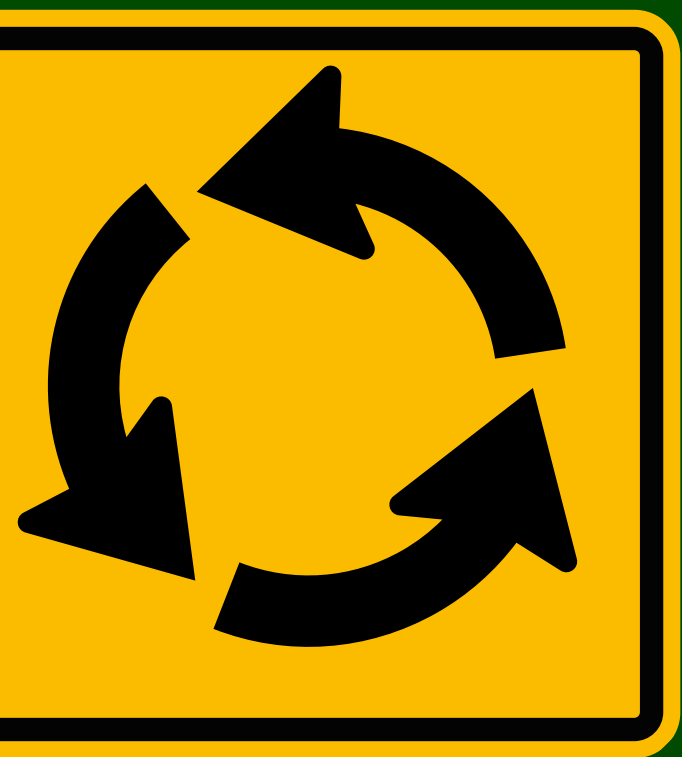

AFBRAAK

PFAS is in theorie afbreekbaar door extreme verhitting in ovens, maar dit soort ovens bestaan niet in Nederland en het kost extreem veel energie. Ook is het onmogelijk om alle vervuilde grond en water te reinigen. Grootschalige verwijdering van PFAS uit het milieu is dus **onmogelijk**.

DE PFAS-CIRKEL

Niemand kiest bewust voor gif in zijn kleding, schoenen, eten of koekenpannen. Toch is het momenteel bijna onmogelijk om PFAS te vermijden in ons dagelijks leven. Zolang de overheid aarzelt om een nationaal verbod in te voeren op de productie, toepassing en import van PFAS, blijft de PFAS-kraan open en hoopt de PFAS-vervuiling zich nog meer op.

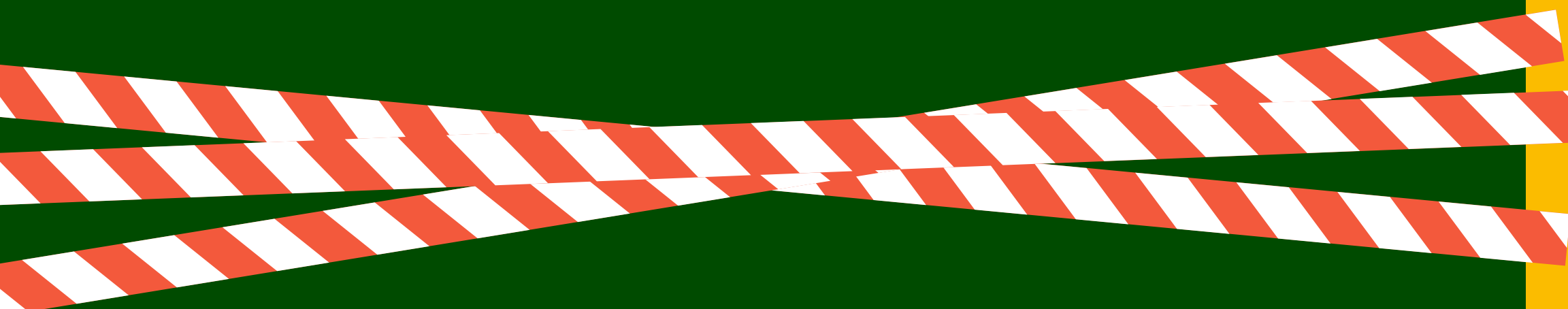

En dat is waar het begint: de chemische industrie die PFAS produceert. Die PFAS komt vervolgens in allerlei producten terecht en belandt uiteindelijk in het milieu. De grootste boosdoener is momenteel PFAS in landbouwgif.

Maar ook als consument verspreid je dit gif volledig ongewild. Elke keer als we PFAS-houdende kleding wassen, huishoudmiddelen gebruiken of spullen weggooien, verdwijnen er ongemerkt PFAS-deeltjes in het riool.

Omdat onze rioolwaterzuiveringen niet gebouwd zijn op deze 'forever chemicals', stroomt het gif zo rechtstreeks ons oppervlaktewater en drinkwater in.

Planten en gewassen op het land nemen het vervuilde water op uit de grond, waarna dieren deze gewassen eten. Zo sluit de cirkel zich op een angstaanjagende manier: het gif dat door de industrie wordt geproduceerd, belandt via ons drinkwater en voedsel uiteindelijk weer op ons eigen bord. Om het PFAS-probleem echt aan te pakken, moet de PFAS-kraan dicht, anders blijft het dweilen met de kraan open.

DE SCHANDALIGE REALITEIT VAN

CHEMOURS

In Nederland zijn de verwoestende gevolgen van deze keten duidelijk merkbaar in de omgeving van Chemours in Dordrecht. Dit is geen probleem uit het verleden: deze fabriek vervuilt en vergiftigt de wijde omgeving tot op de dag van vandaag.

DORDRECHT, NL

De fabriek blijft chemicaliën lozen in de rivier de Merwede en uitstoten in de lucht. De leefomgeving is veranderd in een gifzone: omwonenden worden blootgesteld aan hogere concentraties PFAS, die bewezen kankerverwekkend zijn. Er wordt afgeraden om te eten uit moestuinen en de gemeente moet jaarlijks een zwemplas doorspoelen om de PFAS eruit te halen. Drinkwaterbedrijven kunnen niet anders dan miljoenen investeren in peperdure filters om de lopende vervuiling uit ons drinkwater te krijgen.

En de rekening voor die filters? Die betalen wij uiteindelijk zelf via een hogere drinkwaterrekening.

De vervuiler maakt miljardenwinsten, en **jij betaalt**: met je portemonnee en je gezondheid.

Deze Zembla-aflevering over de PFAS-doofpot laat zien hoe de industrie de risico's jarenlang bewust verzweeg. Wist je bijvoorbeeld dat DuPont (dat tegenwoordig Chemours heet) al in 1981 vrouwelijke werknemers weghaalde van de Teflon-afdeling, omdat ze intern allang wisten hoe schadelijk de stof was voor ongeboren kinderen? Deze maatregel was veel te mager om de vrouwen te beschermen. Veel vrouwen kregen alsnog ernstige klachten. Van bloedingen tot miskramen en geboortefwijkingen. **DuPont is hiervoor aangeklaagd.**

AAN DE SLAG

Hoewel we de systemische vervuiling door de chemische industrie niet in ons eentje kunnen oplossen, kun je wel op een aantal dingen letten. Let op wat je eet: PFAS zit vooral in hogere concentraties in dierlijke eiwitten (vlees, eieren en zuivel) en het wordt gebruikt in landbouwgif. Eet daarom zo veel mogelijk plantaardig en biologisch. Thuis kun je de instroom van extra PFAS minimaliseren door, als je nieuwe spullen nodig hebt, erop te letten dat ze PFAS-vrij zijn.

Als je toch iets nieuws nodig hebt, zoek dan naar gifvrije alternatieven en inspecteer de verpakking. Maar pas op, want de industrie ontwikkelde een misleidend spelletje om ons zand in de ogen te strooien.

HET KAT-EN-MUISSPEL MET ONS RECHT OP GIFVRIJ

Zodra de overheid, na jarenlang lobbyen door milieubeschermers, eindelijk één specifieke PFAS-variant aan banden legt (zoals PFOA of PFOS), past de industrie de molecuulstructuur een heel klein beetje aan. Technisch gezien ontstaat er dan een 'nieuwe' variant die tijdelijk weer volledig legaal is, terwijl de schadelijke, 'eeuwige' eigenschappen exact hetzelfde zijn.

Merken maken hier misbruik van door groot 'PFOA-vrij' op een koekenpan of regenjas te zetten. Dit is pure marketing en biedt schijnveiligheid: het garandeert namelijk absoluut niet dat het product vrij is van die duizenden andere, ook minstens zo schadelijke PFAS-varianten.

Trap hier dus niet in!

Zoek in plaats daarvan naar harde claims zoals '100% PFAS-vrij', 'PFC-vrij' of 'Fluorcarbon-free'.

KEN JE RECHTEN: DWING OPENHEID AF

Staat er niets op de verpakking en twijfel je of een fabrikant stiekem toch 'forever chemicals' heeft gebruikt? Maak gebruik van je wettelijke rechten. Consumenten hebben volgens de Europese wetgeving het recht om te weten of er 'Zeer Zorgwekkende Stoffen' in een product zitten.

Wanneer je de leverancier of verkoper hier schriftelijk naar vraagt, zijn zij wettelijk verplicht om je binnen 45 dagen gratis te informeren.

Op websites zoals waarzitwatin.nl vind je handige voorbeeldbrieven waarmee je dit recht direct kunt claimen. Door vragen te stellen, laat je bedrijven bovendien merken dat wij dit gif niet langer pikken. Om je direct op weg te helpen naar een PFAS-vrije omgeving, hebben we de belangrijkste risicoproducten en alternatieven voor je op een rij gezet op de volgende paginas.

IN DE KEUKEN

Wat?	Risico	Alternatief
<u>Klassieke anti-aanbakpan</u>	Bij krassen of oververhitting komen er giftige PFAS-deeltjes en -dampen rechtstreeks in je eten en in de lucht terecht. Via weggegooidde pannen komen de stoffen in het milieu.	Kies voor pannen van keramiek, gietijzer, plaatstaal of roestvrij staal (RVS). Gebruik bij oude pannen altijd houten of siliconen spatels. Wil je de oude pan vervangen? Breng hem dan naar een chemisch afvalpunt.
<u>Airfryer</u>	Het mandje en de binnenpan hebben vaak een Teflon-laag. Door intensief gebruik en hard schrobben slijt of krast deze coating snel. Bij weggooien komt de PFAS alsnog in het milieu.	Zoek naar een PFAS-vrije airfryer met een keramische coating of een glazen of roestvrijstalen mandje.
<u>Bakpapier & verpakkingen</u>	Soms bevat bakpapier of vetwerend papier (zoals popcornzakken uit het buitenland) nog PFAS om vet tegen te houden. Dit kan in je eten trekken.	Gebruik een herbruikbare siliconen bakmat. Pof popcorn zelf in een pan met wat olie en mijd onnodige wegwerpverpakkingen.

Let op bij het **weggooien**: Heb je nog oude pannen of apparaten met PFAS die je wil vervangen? Gooi ze niet zomaar bij het afval. Om te voorkomen dat deze stoffen verder in ons milieu lekken, moeten ze op de juiste manier worden verwerkt. Lever ze in bij het milieustation of een chemisch afvalpunt. Twijfel je waar een product thuishoort? Check dan altijd even de [Afvalscheidingswijzer](#) voor het juiste advies in jouw gemeente.

IN JE VOEDING

Wat?	Risico	Alternatief
<u>Vis</u>	Vis bevat gemiddeld de meeste PFAS, omdat het gif zich ophoopt in de vetlaag. Het risico is het grootst bij kabeljauw, tonijn en vissticks.	Vermijd zelfgevangen zoetwatervis uit Nederlandse wateren (zoals paling of baars). Beperk gewone vis tot maximaal een keer per week en wissel vissoorten af. Er bestaan ook plantaardige Omega-3 supplementen.
<u>Groente, fruit & granen</u>	Veel reguliere graanproducten (zoals brood en beschuit) maar ook boerenkool, aardbeien, aardappels en rozijnen scoren hoog door het gebruik van PFAS-pesticiden in de landbouw.	Kies waar mogelijk voor biologisch. In de biologische landbouw zijn chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan. Was niet-biologisch fruit altijd grondig en wissel dagelijks af.
<u>Vlees, eieren & zuivel</u>	Dieren krijgen PFAS binnen via voer en drinkwater, waarna het ophoopt in hun vet, organen en eieren.	Kies vaker voor een plantaardig alternatief (zoals peulvruchten). Door dierlijke producten te schrappen, sla je een grote stapel-grootheid in de voedselketen over.
<u>Kraanwater</u>	Drinkwater gemaakt van oppervlaktewater bevat helaas meer PFAS dan water uit de grond. Koken helpt niet; het gif verdwijnt hierdoor niet.	Blijf gewoon kraanwater drinken (water is cruciaal voor je gezondheid). Flessenwater is slechter voor het milieu en bevat vaak net zo goed PFAS.

IN JE VOEDING

Wat?	Risico	Alternatief
<u>Wijn</u>	Wijnoogsten van vóór 1988 bleken nog volledig vrij van PFAS. In alle onderzochte recente wijnen (gemaakt na 2010) werd PFAS uit landbouwgif aangetroffen. Dit geldt helaas voor zowel gewone als biologische wijn. Hoewel daar wel lagere concentraties werden gevonden.	Drink vooral biologische wijn. En doe dit met mate, als onderdeel van een zo gevarieerd mogelijk dieet.
<u>Pepernoten</u>	Pepernoten kunnen schrikbarend hoog scoren op PFAS door de besmette granen waarvan ze gemaakt zijn.	Bak zelf pepernoten met gecertificeerde biologische bakproducten.
<u>Moedermelk</u>	PFAS dringt helaas ook door in moedermelk. Toch zijn de waarden de afgelopen jaren gedaald. Dit bewijst dat eerdere verboden op giftige stoffen effect hebben.	Blijf borstvoeding geven. Moedermelk zit vol essentiële afweerstoffen; de voordelen wegen nog altijd zwaarder. Wel kun je als moeder de overdracht verkleinen door zelf biologisch en gevarieerd te eten.

Wist je dat we in Nederland via ons eten drie keer zoveel PFAS binnenkrijgen als via ons drinkwater?

Vis is daarbij de grootste boosdoener. Eén specifiek voedingsmiddel is op zichzelf vaak niet direct het probleem, maar omdat PFAS inmiddels overal in het milieu zit, stapelen al die kleine beetjes zich in ons lichaam op. Totdat er een algeheel PFAS-verbod is, blijft de belangrijkste vuistregel in de keuken: eet gevarieerd en zoveel mogelijk plantaardig om hoge concentraties te mijden.

KLEDING & TEXTIEL

Wat?	Risico	Alternatief
<u>Regenjassen & outdoorkleding</u>	De waterafstotende coatings op veel outdoorjassen zitten vol PFAS. Bij elke regenbui en wasbeurt spoelt er een beetje gif het riool in.	Mijd kleding met PFAS. Moet het écht waterdicht zijn? Zoek dan naar merken met het GOTS-keurmerk of het EU Ecolabel, die PFAS streng verbieden.
<u>Ultra Fast Fashion (Shein & Temu)</u>	Kleding en textiel van goedkope, buitenlandse platformen scoren schrikbarend hoog op PFAS. Er worden zelfs stoffen in gevonden die in Europa allang verboden zijn.	Mijd deze goedkope import-platforms. Kies liever voor (tweedehands)kleding van Europese merken die zich aan strengere milieuregels moeten houden.
<u>Vlekwerende sprays</u>	Sprays voor je schoenen, jassen of banken zitten vaak bomvol PFAS. Tijdens het sprayen adem je deze nevel ook nog eens direct in.	Niet gebruiken! Verzorg leren schoenen met natuurlijke bijenwas en kies voor sprays die expliciet ‘100% PFAS-vrij’ op het label hebben staan.
<u>Meubels & interieurtextiel</u>	Veel tapijten, banken, tafelkleden en gordijnen worden in de fabriek behandeld met een onzichtbare, 'vlekwerende' PFAS-laag.	Vraag bij de aanschaf van meubels of stoffen expliciet na of ze onbehandeld zijn. Laat je niet verleiden door de claim 'vlekwerend'.
<u>Kinderkleding</u>	Kinderjassen die beloven 'extreem waterdicht' of 'vlekbestendig' te zijn, bevatten vaak chemische PFAS-coatings.	Kies voor natuurlijke materialen zoals wol en biologisch katoen. Mijd textiel en babyproducten met chemische beloftes zoals ‘vlekwerend’.

Tijdens het dragen én in de wasmachine slijten de chemische PFAS-lagen ongemerkt van de kleding af. Zo spoelen ze via de afvoer rechtstreeks ons water in. Gelukkig zijn er genoeg gifvrije manieren om droog en schoon te blijven.

IN ANDERE DINGEN

Wat?	Risico	Alternatief
<u>Make-up</u>	In waterproof of 'long-lasting' make-up zit vaak PFAS om het waterbestendig te maken. Via je huid en ogen kunnen deze stoffen direct in je lichaam terechtkomen.	Kies voor gewone (niet-waterproof) make-up en mijd producten die beloven '24 uur' te blijven zitten. Check ingrediënten op termen als perfluor, polyfluor of PTFE. Gebruik de app INCI Beauty om cosmetica te scannen, deze vlagt PFAS-ingredienten direct rood of oranje aan.
<u>Teflon kettingspray (fiets).</u>	Veel kettingsprays bevatten PTFE (Teflon). Tijdens het sprayen belandt de helft al direct in het milieu. En als je gaat poetsen en fietsen, slijt de rest van het gif direct van je ketting af en komt rechtstreeks in de bodem en het water.	Kies voor biologisch afbreekbare kettingolie of -wax. Er zijn uitstekende plantaardige alternatieven die expliciet PFAS-vrij zijn en je ketting perfect beschermen.
<u>Brandblussers & blusschuim</u>	Veel (oudere) schuimblussers bevatten fluorhoudend blusschuim. Bij gebruik sijpelt dit gif de bodem in, wat leidt tot zware verontreiniging van ons grond- en drinkwater.	Bestaande blussers in gebouwen en huizen moeten uiterlijk op 31 december 2030 volledig zijn vervangen door pfasvrije alternatieven; daarna is het bezit en gebruik ervan strafbaar. Lever de oude pfas-houdende blusser in bij het klein chemisch afval (kca) bij de milieustraat van je gemeente. Koop voor thuis of in de auto een blusser die gecertificeerd is als 'fluorvrij' (fluorine-free). Een poeder- of CO₂-blusser is van nature ook altijd PFAS-vrij.

IN ANDERE DINGEN

Wat?	Risico	Alternatief
<u>Plaktattoo's</u>	Uit onderzoek blijkt dat sommige tijdelijke tattoos ongewenste stoffen kunnen bevatten, waaronder PFAS en andere chemische stoffen. Vooral bij kinderen en bij een gevoelige huid is voorzichtigheid daarom verstandig.	Wees terughoudend met tijdelijke tattoos, zeker voor kinderen en voor producten van onbekende herkomst.
<u>Luiers</u>	Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat verschillende chemische stoffen, waaronder PFAS in <u>diverse soorten luiers</u> kunnen voorkomen.	Let bij de aanschaf van luiers op keurmerken zoals OEKO-TEX Standard 100 (Klasse 1) of het EU Ecolabel. Deze certificeringen stellen strenge limieten aan de aanwezigheid van schadelijke stoffen, waaronder PFAS.Of overweeg natuurlijke materiale zoals wasbare luiers.
<u>Menstruatieproducten</u>	Er kan PFAS zitten in maandverband, tampons en met name <u>menstruatieondergoed</u> . Meerde re onderzoeken tonen aan dat deze "forever chemicals" regelmatig in menstruatieproducten voorkomen, vaak zonder dat dit op de verpakking staat vermeld.	Kies uitsluitend voor menstruatieproducten en menstruatieslips met strenge, onafhankelijke keurmerken zoals GOTS (Global Organic Textile Standard) of OEKO-TEX Standard 100. Koop menstruatieondergoed van merken die openlijk communiceren over PFAS of overweeg de menstratiecup.

IN NEDERLANDSE NATUUR

Wat?	Risico	Alternatief
<u>Zwemwater</u> (<u>plassen & zee</u>)	Plassen zoals De Betteld (Zelhem), Het Blauwe Meer (Dinxperlo), Vrijenburgbos (Barendrecht) en Kralinger Esch (Rotterdam) zijn gesloten of hebben een negatief advies. PFAS hoopt zich extreem hoog op in schuimkoppen (<u>zeeschuim of schuim op plassen</u>).	Zwem alleen op officiële locaties. Mijd altijd water met zeeschuim en schuimkoppen. Laat ook je hond hier niet zwemmen. Volg de 3 vuistregels: Slik geen water of schuim in. Douche direct na het zwemmen. Was je handen voor het eten.
Niet-officiële waterwegen	<u>De Jelsumer Feart</u> (Leeuwarden) en de <u>Ringvaart rond Schiphol</u> bevatten schrikbarend hoge PFAS-waarden door oud blusschuim.	Houd hier een strikt contactverbod. Ga hier absoluut niet zwemmen of vissen. Gebruik dit water nooit om je (moes)tuin te sproeien.
<u>Hobbykippen</u>	Door heel Nederland pikken kippen PFAS makkelijk op uit de bodem via wormen en insecten, waardoor het gif zich sterk ophoopt in hun eieren.	Het RIVM en het Voedingscentrum adviseren om eieren van eigen kippen niet of slechts in zeer beperkte mate te eten, om te voorkomen dat je langdurig te veel PFAS binnenkrijgt.
<u>Moestuinen</u>	Vooraf de grond en het water rondom fabrieken zoals Chemours (Dordrecht) en Custom Powders (<u>Helmond</u>) zijn zwaar vervuild door decennialange uitstoot. Maar ook minder bekende plekken kunnen zijn vervuild.	Kijk wel advies er wordt afgegeven in jouw gemeente. Kweek je groenten in verhoogde moestuinbakken met schone potgrond. Gebruik altijd regenwater uit een schone regenton om te sproeien, in plaats van grondwater of slootwater.

De vervuiling van onze natuur kent grote industriële en historische oorzaken. Denk aan zware lozingen door chemische fabrieken, het gebruik van giftig blusschuim op vliegvelden en defensielocaties, en zelfs PFAS-rijk schuim dat is ingezet bij grootschalige foamparties en evenementen. Het gif zit hierdoor inmiddels diep in onze bodem en in ons water.

PAK DE OORZAAK AAN: DE KRACHT VAN GEZAMENLIJKE ACTIE

Als je leest waar PFAS inmiddels allemaal in zit, kun je overspoeld worden door een gevoel van machteloosheid. Dat is precies wat de PFAS-industrie hoopt te bereiken. Dat we het idee krijgen dat het onze eigen verantwoordelijkheid is, zonder boos te worden op de veroorzakers van het probleem: de chemische industrie. Maar laat je niet verlammen. De geschiedenis bewijst keer op keer dat verandering nooit vanzelf begon in de directiekamers, maar altijd op straat, aangedreven door people power. We kunnen winnen, zolang we samen de vuisten ballen.

TIJD VOOR EEN MINDSET SHIFT

Decennialang drong de industrie een sprookje op: “Uitstoot en lozingen van schadelijke stoffen horen nu eenmaal bij de vooruitgang waar we allemaal van profiteren.” Het is tijd om dat frame definitief te slopen.

Hoezo mag een multinational giftige, kankerverwekkende stoffen in onze lucht pompen en dumpen in het water waar wij van drinken? Als jij als burger een emmer chemisch afval in de lokale zwemplas kiepert, word je zwaar gestraft. Waarom is exact dezelfde handeling voor een multinational met een miljardenomzet dan ineens legaal? Het is geen 'onvermijdelijk bijproduct van de economie', het is crimineel. Het is de taak van de overheid om haar burgers te beschermen tegen daders die onze gezondheid opofferen voor hun winstmarges.

**We zijn hier allemaal slachtoffer van,
en we pikken het niet langer.**

DE OMSLAG IS MOGELIJK!

Het voelt misschien soms alsof we vechten tegen een onverslaanbare reus, maar dat is niet zo. Systemen kunnen veranderen als de maatschappelijke druk groot genoeg wordt. Kijk naar wat ons samen lukte rondom de ziekmakende uitstoot van Tata Steel: door massale people power, keiharde acties en juridische druk dwingen we verandering af.

De gifkraan moet nu bij de bron **dicht**. De enige échte oplossing om onze gezondheid te beschermen, is een waterdicht nationaal verbod op het produceren van PFAS, het toepassen van PFAS in producten en het importeren van producten met PFAS.

TATA STEEL, 2023

De chemische industrie roept dat de samenleving niet zonder deze stoffen kan, maar dat is een aantoonbare leugen. Voor de meeste toepassingen van PFAS zijn er gewoon alternatieven op de markt. En een verbod van de overheid is een belangrijke prikkel voor de industrie om snel te innoveren en met meer alternatieven te komen.

Elke dag dat een verbod wordt uitgesteld, komt er onnodig meer PFAS in onze leefomgeving die nooit meer verdwijnt. We hebben PFAS simpelweg niet nodig om vooruit te gaan.

HOE JIJ DEEL WORDT VAN DE WINNENDE BEWEGING

Grote veranderingen beginnen klein, maar ze zijn niet meer te stoppen als we de krachten bundelen. Als we samen optreden, kunnen we machtiger zijn dan deze bedrijven.

Dit is hoe jij vandaag nog in actie komt:

1

Teken de petitie en eis een direct PFAS-verbod:

Laat je stem horen, teken de petitie op onze website. Eis samen met Greenpeace dat de overheid haar burgers in bescherming neemt door:

- Een nationaal verbod op het produceren van PFAS, het toepassen van PFAS in producten en het importeren van producten met PFAS.
- De vervuiler moet betalen: laat aanstichters zoals Chemours opdraaien voor de schade, niet de samenleving.

2

Doorbreek het stilzwijgen en deel deze gids:

Chemische vervuilers floreren in de schaduw, waar niemand op ze let. Zet de schijnwerper op deze activiteiten! Deel deze gids en de petitie op je sociale media, tag politieke partijen en laat zien dat de maat vol is.

3

Blijf betrokken en word vrijwilliger:

Samen met omwonenden van Chemours en Greenpeace-vrijwilligers eisen wij een schone leefomgeving en een definitief einde aan de PFAS-vervuiling. Wil jij je ook inzetten voor de gezondheid van mens en natuur?

Meld je aan en kom met ons in actie!

ALLEEN DOOR SAMEN TE WERKEN EN ONAFHANKELIJK ONDERZOEK TE BLIJVEN DOEN, KUNNEN WE DIT SOORT MACHTIGE VERVUILERS SUCCESVOL AANPAKKEN.

WIST JE DIT AL VAN *GREENPEACE* ?

Greenpeace is al sinds 1971 een **onafhankelijke** en internationale milieuorganisatie. We zetten ons 365 dagen per jaar in voor een groene en duurzame wereld. Met lef en overtuigingskracht, in 55 landen en met miljoenen supporters. Dankzij de steun van mensen zoals jij zorgen we dat overheden krachtiger en sneller optreden tegen het verlies van biodiversiteit en de verwoestende gevolgen van de klimaat- en milieucrisis.

Om vrij en integer misstanden aan de kaak te stellen en de strijd aan te gaan met de gifindustrie, nemen we **geen cent** aan van bedrijven en overheden.

Heb jij al eens overwogen om onze kwetsbare planeet te steunen? Met jouw donatie kunnen we onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek doen, druk zetten op de politiek en vreedzaam actievoeren.

Bescherm de planeet en **doneer via deze link.**

BELANGRIJKSTE BRONNEN:

<https://www.pan-netherlands.org/>

<https://www.rivm.nl/publicaties?search=pfas>

<https://www.rivm.nl/pfas>

<https://tegengif.nl/>

<https://www.consumentenbond.nl/>

<https://waarzitwatin.nl/stoffen/pfas>

<https://www.biociden.nl/>

<https://www.ggdzhz.nl/>

<https://www.pfaskaartnederland.nl/pfas-in-nederland>

<https://waarzitwatin.nl/>

<https://www.milieucentraal.nl/huis-en-tuin/gezonde-leefomgeving/alles-over-pfas/>

<https://www.pfasinfo.nl/>

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/voedselveiligheid/contaminanten-in-levensmiddelen/inspectieresultaten/2025/pfas-in-levensmiddelen#/>

